

รายงานการสำรวจ ทำทะเบียน และจัดทำสำเนาดิจิทัลเอกสารโบราณ
พิพิธภัณฑ์เพื่อการศึกษาวัดหนึ่งราชนครวิหาร เขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร

วันที่ 27-29 พฤศจิกายน 2567

ฐานข้อมูลเอกสารโบราณภูมิภาคตะวันตกในประเทศไทย
ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน)

ฐานข้อมูลเอกสารโบราณภูมิภาคตะวันตกในประเทศไทย ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) ได้จัดทำเว็บไซต์เพื่อให้บริการข้อมูลเอกสารโบราณออนไลน์ ริเริ่มมาตั้งแต่ พ.ศ.2555 และดำเนินงานเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน โดยวัตถุประสงค์การจัดทำฐานข้อมูลเอกสารโบราณภูมิภาคตะวันตกในประเทศไทยนั้น เพื่อเก็บรวบรวม ศึกษา และทำสำเนาดิจิทัลเอกสารโบราณ เพื่อเผยแพร่ทางเว็บไซต์ฐานข้อมูล เพื่อรักษาเอกสารโบราณซึ่งเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่อุดมไปด้วยความรู้ทางภูมิปัญญาที่มีคุณค่าหาได้เปรียบได้ และการจะทำให้เว็บไซต์ฐานข้อมูลเอกสารโบราณภูมิภาคตะวันตกในประเทศไทยมีความเข้มแข็งนั้นจึงต้องแสวงหาข้อมูลเอกสารโบราณเพิ่มเติมอย่างสม่ำเสมอ

ในปีงบประมาณ 2568 คณะทำงานได้วางแผนลงพื้นที่ที่พิพิธภัณฑ์เพื่อการศึกษาวัดหนึ่งราชนครวิหาร เพื่อดำเนินการทำทะเบียน และจัดทำสำเนาดิจิทัลเอกสารโบราณ ซึ่งเป็นการดำเนินงานต่อเนื่อง ซึ่งการลงพื้นที่ในครั้งนี้เป็นครั้งที่ 3 แล้ว คณะทำงานประกอบด้วย นางสาวนิสา เชยกลิ่น (นักวิชาการฐานข้อมูลเอกสารโบราณ) นางสาวศุภาพิชญ์ อุดำพันธ์ (เจ้าหน้าที่ประสานงานวิชาการ) และนายศุภกรานต์ พุ่มพฤษย์ (นักผลิตสื่อ) พร้อมนักศึกษาฝึกงาน ได้แก่ นางสาวธชววรรณ ตะโกท่า คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และนางสาวแพรวพรรณ ปารีเวสสัง คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ได้เดินทางไปยังวัดหนึ่งราชนครวิหาร เพื่อสำรวจ ทำทะเบียนและทำสำเนาดิจิทัลเอกสารโบราณที่เก็บรักษาไว้ที่พิพิธภัณฑ์เพื่อการศึกษาวัดหนึ่งราชนครวิหาร ในวันที่ 27-29 พฤศจิกายน 2567

คุณไพฑูรย์ สรวายโภาค ผู้ดูแลพิพิธภัณฑ์เพื่อการศึกษาวัดหนึ่งราชนครวิหาร เล่าให้คณะทำงานฯ ฟังว่า เอกสารโบราณเหล่านี้ ไม่ว่าจะเป็นใบลาน สมุดไทย เป็นเอกสารโบราณที่เก็บรวบรวมมาจากหลาย ๆ ที่ ทั้งจากชาวบ้านพื้นที่ใกล้เคียงมอบให้ดูแลรักษา พระภิกษุมอบให้บ้าง หรือเอกสารโบราณถูกพบที่กุฏิต่าง ๆ ที่อยู่ในวัด มาเก็บรักษาไว้ในที่เดียวกันที่พิพิธภัณฑ์เพื่อการศึกษาวัดหนึ่งราชนครวิหาร

เอกสารโบราณของพิพิธภัณฑ์เพื่อการศึกษาวัดหนึ่งราชนครวิหารมีทั้งตำรายา ตำราไสยศาสตร์ ตำราโหราศาสตร์ วรรณคดี และธรรมคดี บันทึกด้วยอักษรไทย ภาษาไทย และอักษรขอมไทย ภาษาบาลี ซึ่งนับเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่มีคุณค่าทางภูมิปัญญาที่ประเมินค่าไม่ได้ คณะทำงานจึงได้คัดเลือกเอกสารโบราณมาทำ

สำเนาดิจิทัล ทำความสะอาดเบื้องต้น จัดทำทะเบียนเอกสารโบราณทีละชิ้น การกำหนดรหัสเอกสารตามรูปแบบของฐานข้อมูลเอกสารโบราณฯ จัดทำสำเนาดิจิทัลด้วยการถ่ายภาพด้วยกล้องดิจิทัลความละเอียดสูง และจัดเก็บเอกสารโบราณคืนที่ดั้งเดิม ดังรายชื่อต่อไปนี้

ที่	รหัส	เรื่อง	อักษร/ภาษา	ประเภท
1	BKK001-054	นิราศ	ไทย/ไทย	สมุดไทยดำ
2	BKK001-055	ธรรมคดี	มอญ/บาลี, มอญ	สมุดไทยขาว
3	BKK001-056	หนังสือตำราม้า	ไทย/ไทย	สมุดไทยขาว
4	BKK001-057	ตำรายันต์	ขอมไทย, ไทย/ บาลี, ไทย	สมุดไทยขาว
5	BKK001-058	ธรรมคดี	มอญ/บาลี, มอญ	สมุดไทยขาว
6	BKK001-059	ตำรายา	ไทย, ขอมไทย/ไทย, บาลี	สมุดฝรั่ง
7	BKK001-060	ตำรายา	ไทย/ไทย	สมุดฝรั่ง
8	BKK001-061	ธรรมคดี	มอญ/บาลี, มอญ	สมุดไทยขาว
9	BKK001-062	ธรรมคดี	มอญ/บาลี	สมุดไทยขาว
10	BKK001-063	ธรรมคดี	มอญ/บาลี	สมุดไทยขาว
11	BKK001-064	มโหสถ	ไทย/ไทย	สมุดไทยขาว
12	BKK001-065	ลินทอง	ไทย/ไทย	สมุดไทยขาว
13	BKK001-066	ตำรายา	ไทย/ไทย	สมุดไทยขาว
14	BKK001-067	ตำรายา	ไทย, ขอมไทย/บาลี, ไทย	สมุดไทยขาว
15	BKK001-068	ตำรายา	ไทย/ไทย	สมุดไทยขาว
16	BKK001-069	นางแดงอ่อน	ไทย/ไทย	สมุดไทยขาว
17	BKK001-070	พระธรรมเจ็ดคัมภีร์	ขอมไทย/บาลี	สมุดไทยขาว
18	BKK001-071	ตำราโหราศาสตร์ และ ตำราห้วง	ไทย, ขอมไทย/ไทย, บาลี	สมุดไทยขาว
19	BKK001-072	ตำราไสยศาสตร์	ไทย, ขอมไทย/ไทย, บาลี	สมุดไทยดำ
20	BKK001-073	ตำรายาและไสยศาสตร์	ไทย, ขอมไทย/ไทย, บาลี	สมุดไทยขาว
21	BKK001-074	หลวิชัยคาวิ	ไทย, ขอมไทย/ไทย, บาลี	สมุดไทยขาว
22	BKK001-075	ตำราโหราศาสตร์และไสย ศาสตร์	ไทย, ขอมไทย/ไทย, บาลี	สมุดไทยขาว
23	BKK001-076	วรรณคดี	ไทย/ไทย	สมุดไทยขาว
24	BKK001-077	ตำรายาและพระอัยการ ทาส	ไทย, ขอมไทย/ไทย, บาลี	สมุดไทยขาว

ที่	รหัส	เรื่อง	อักษร/ภาษา	ประเภท
25	BKK001-078	ตำรายา	ไทย/ไทย,บาลี	สมุดไทยขาว
26	BKK001-079	สกุณาชาดก เล่ม 3	ไทย, ขอมไทย/ไทย, บาลี	สมุดไทยขาว
27	BKK001-080	วรรณคดีและยันต์	ไทย, ขอมไทย/ไทย, บาลี	สมุดไทยดำ
28	BKK001-081	ยันต์และคาถาต่าง ๆ	ไทย, ขอมไทย/ไทย, บาลี	สมุดไทยดำ
29	BKK001-082	ธรรมคดีและแบบเรียน	ไทย/ไทย,บาลี	สมุดไทยขาว
30	BKK001-083	ตำรายา	ไทย, ขอมไทย/ไทย, บาลี	สมุดไทยดำ
31	BKK001-084	ตำราไสยศาสตร์	ไทย, ขอมไทย/ไทย, บาลี	สมุดไทยดำ
32	BKK001-085	ตำราไสยศาสตร์	ไทย, ขอมไทย/ไทย, บาลี	สมุดไทยดำ
33	BKK001-086	ตำรายาของกุมารแพทย์ และหมอปุ่ม	ไทย/ไทย	สมุดฝรั่ง
34	BKK001-087	ตำรายา	ไทย/ไทย	สมุดฝรั่ง
35	BKK001-088	สมุดสรรพตำรายาต่าง ๆ เล่ม 1 (พ.ศ.2466)	ไทย/ไทย	สมุดฝรั่ง
36	BKK001-089	ตำรายาเกร็ด	ไทย/ไทย	สมุดฝรั่ง
37	BKK001-090	ตำรายาพระจุ่น	ไทย/ไทย	สมุดฝรั่ง
38	BKK001-091	ตำราไสยศาสตร์และตำรายา ไทย, ขอมไทย/ไทย, บาลี		สมุดไทยดำ
39	BKK001-092	ตำราธรรมวัตรเขียนและ ตำรายา	ไทย/ไทย	สมุดไทยขาว
40	BKK001-093	บทเทศนาเรื่องการปลง สังขาร	ไทย/ไทย, บาลี	สมุดไทยขาว
41	BKK001-094	ธรรมคดี	ไทย/ไทย, บาลี	สมุดไทยขาว
42	BKK001-095	ตำราไสยศาสตร์	ไทย, ขอมไทย/ไทย, บาลี	สมุดไทยขาว
43	BKK001-096	ตำราโหราศาสตร์และ ตำรายา	ไทย/ไทย	สมุดไทยขาว
44	BKK001-097	ตำรายาเวชศาสตร์และ โหราศาสตร์	ไทย, ขอมไทย/ไทย, บาลี	สมุดไทยดำ
45	BKK001-098	สังข์ทอง เล่ม 1	ไทย/ไทย	สมุดไทยขาว
46	BKK001-099	ตำราโหราศาสตร์ (พรหม ชาติ)	ไทย/ไทย	สมุดไทยขาว

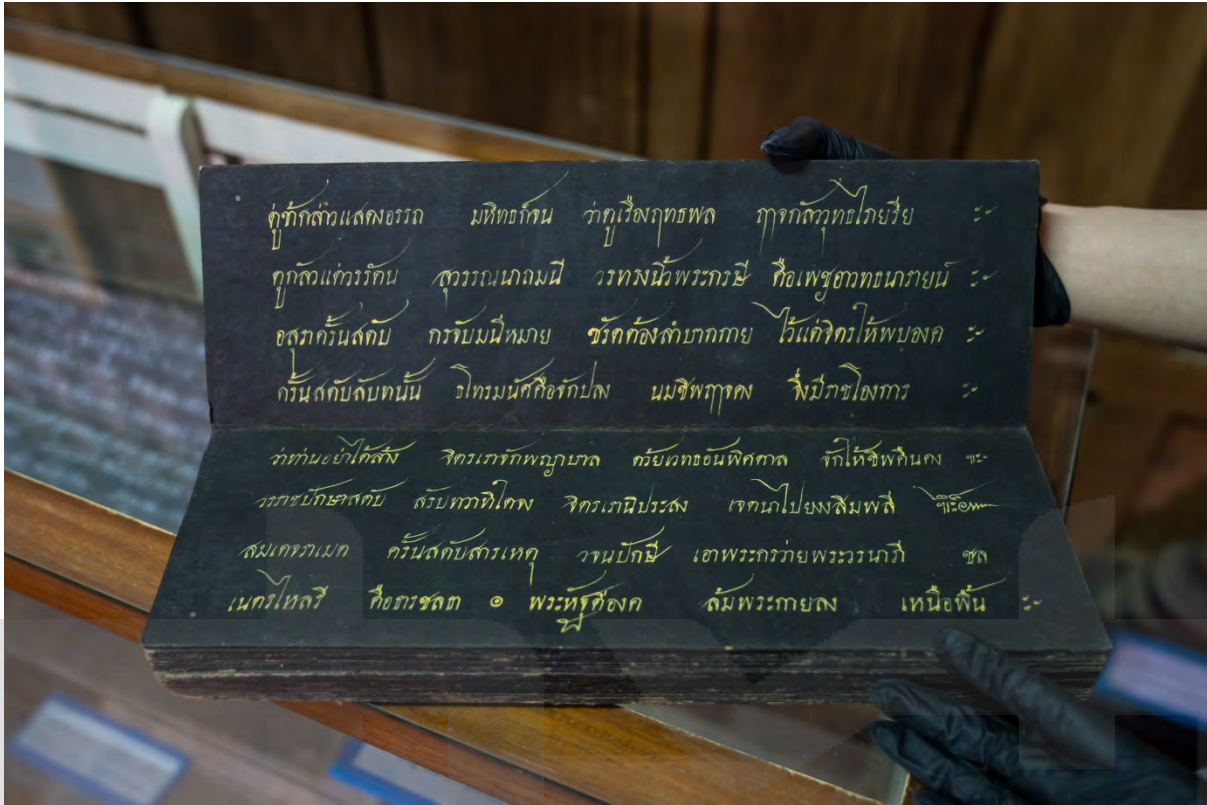
ที่	รหัส	เรื่อง	อักษร/ภาษา	ประเภท
47	BKK001-100	ตำรายา	ไทย, ขอมไทย/ไทย, บาลี	สมุดไทยดำ
48	BKK001-101	ลักษณะโขนและตำรายา	ไทย/ไทย	สมุดไทยดำ
49	BKK001-102	ตำราโหราศาสตร์และไสยศาสตร์	ไทย, ขอมไทย/ไทย, บาลี	สมุดไทยขาว
50	BKK001-103	คัมภีร์มรรณณสูตรและยาเกร็ดต่างๆ	ไทย, ขอมไทย/ไทย, บาลี	สมุดไทยขาว
51	BKK001-104	ตำรายา	ไทย/ไทย	สมุดไทยขาว
52	BKK001-105	ตำรายา	ไทย, ขอมไทย/ไทย, บาลี	สมุดไทยขาว
53	BKK001-106	ตำรายา	ไทย/ไทย	สมุดไทยขาว
54	BKK001-107	ตำราไสยศาสตร์และยันต์	ไทย, ขอมไทย/ไทย, บาลี	สมุดไทยขาว
55	BKK001-108	ตำราไสยศาสตร์	ไทย, ขอมไทย/ไทย, บาลี	สมุดไทยขาว
56	BKK001-109	พระสติปัญญาฐาน	ขอมไทย/บาลี, ไทย	สมุดไทยขาว
57	BKK001-110	มาติกา	ขอมไทย/บาลี, ไทย	สมุดไทยขาว
58	BKK001-111	ปทุมกุมาร	ไทย/ไทย	สมุดไทยขาว
59	BKK001-112	ตำราไสยศาสตร์	ไทย, ขอมไทย/ไทย, บาลี	สมุดไทยขาว

สรุป : นิสา เชยกลิ่น

ภาพ : ศุภกรานต์ พุ่มพฤษ์